

Bakmakla yükümlü olunan engelli çocukla ilgili ne gibi vergi indirim ve istisnalarından yararlanılabileceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	85373914-GVK-40-16-13
Tarih	21.02.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

MANİSA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Vergi ve Anlaşmalar Uygulama Müdürlüğü

Sayı : 85373914-GVK-40-16-13

21.02.2012

Konu : Bakmakla yükümlü olunan engelli çocukla ilgili ne gibi vergi indirim ve istisnalarından yararlanılabileceği

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda bakmakla yükümlü bulunduğunuz % 48 oranında işitme kaybı bulunan engelli çocuğunuz olduğu ve araç almak istediğiniz belirtilerek, vergisel açıdan ne gibi indirimlerden ve istisnalardan yararlanabileceğiniz hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

A- GELİR VERGİSİ YÖNÜNDEN :

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65.maddesinin 1 inci fıkrasında, her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançların serbest meslek kazancı olduğu; 2 inci fıkrasında ise, serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanunun 89 uncu maddesinde gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden yapılabilecek indirimler sayılmış olup, 1 inci fıkrasının 3 üncü bendinde serbest meslek faaliyetinde bulunan veya basit usulde vergilendirilen özürllülerin beyan edilen gelirlerine, 31 inci maddede yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirimin (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu özürllü kişi bulunan serbest meslek erbabı ile hizmet erbabı(tevkifat matrahı dahil)da yararlanır) uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır. Kanunun 31 inci maddesinde ise sakatlık indiriminin mahiyeti, şekli, kimlerin nasıl vergi indiriminden faydalanacağı hüküm altına alınmış, aynı maddede uygulama ile ilgili usul ve esasların hazırlanacak bir yönetmelik ile tespit edileceği belirtilmiştir.

16.12.2010 tarih ve 27787 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Özürllülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürllülere Verilecek sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" ile de özürllü sağlık kurulu raporlarının alınışı, geçerliliği, değerlendirilmesi ve özürllü sağlık kurulu raporu verebilecek yetkili sağlık kuruluşlarının tespiti ile ilgili usul ve esaslar belirlenmiştir.

Öte yandan, 24.02.1999 tarih ve 23621 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 222 seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde sakatlık indirimine ilişkin açıklamalar yapılmış olup, söz konusu tebliğin 3. bölümünde; özürllü serbest meslek erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu özürllü kişi bulunan serbest meslek erbabına sakatlık indiriminin uygulanacağı; 4. bölümünde ise, bu indirimden yararlanmak isteyenlerin bir dilekçe ve aynı bölümde belirtilen belgelerle birlikte, illerde Defterdarlık/Başkanlık Gelir Müdürlüğüne, bağımsız vergi dairesi bulunan ilçelerde vergi dairesi müdürlüğüne, diğer ilçelerde malmüdürlüğüne başvurmaları gerektiği açıklamaları yapılmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, faaliyetinizden elde ettiğiniz kazancın serbest meslek kazanç esaslarına göre vergilendirilmesi halinde, yıllık gelir vergisi beyannamenizde bildirilecek gelir vergisi matrahınıza sakatlık indiriminin uygulanabilmesi için, Başkanlığımıza (Vergi ve Anlaşmalar Uygulama Müdürlüğüne) başvurmanız gerekmektedir.

B- MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ YÖNÜNDEN :

197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun (4/c) maddesinde; sakatlık dereceleri % 90 ve daha fazla olan malul ve engellilerin adlarına kayıtlı taşıtlar ile diğer malul ve engellilerin, bu durumlarına uygun hale getirilmiş özel tertibatlı taşıtlarının motorlu taşıtlar vergisinden müstesna olduğu hükme bağlanmıştır.

Konuyla ilgili olarak yayımlanan 21 Seri No.lu Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliğinin "İstisnalar" başlıklı (II.2.) bölümünde; sakatlık dereceleri % 90 dan az olan malûl ve engellilerin bu durumlarını; tam teşekküllü Devlet Hastanesinden alınan sağlık kurulu raporu ile belgelendirmeleri ve kendi adlarına kayıt ve tescilli olan taşıtların engellilik haline uygun özel tertibatlı veya özel tertibatlı hale getirilmiş taşıtlar olduğunu belirten "Motorlu Araç Tescil Belgesi"nin ilgili tescil kuruluşlarınca onaylanmış örneği ile

"Araçlar İçin Teknik Belge" ve "Proje Raporu"nın aslı veya noter onaylı örneğini ilgili vergi dairelerine ibraz etmeleri halinde bu istisna hükmünden yararlanabilecekleri belirtilmiştir.

Buna göre; motorlu taşıtlar vergisinde vergiyi doğuran olay, taşıtların sicile kayıt ve tescil edilmesi olduğundan, engelli tarafından iktisap edilecek taşıtın trafik sicilinde kayıt ve tescil edilmesinden önce, bizzat kişinin kullanabileceği şekilde sakatlığına uygun özel tertibatlı hale getirilerek tescil ettirilmesi halinde, motorlu taşıtlar vergisi istisnasının uygulanması mümkün bulunmaktadır.

C- ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ YÖNÜNDEN :

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7/2 inci maddesinde, Kanuna ekli (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tâbi mallardan; 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³'ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³'ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, sakatlık derecesi % 90 veya daha fazla olan malûl ve engelliler ile bizzat kullanma amacıyla sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malûl ve engelliler tarafından beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı ÖTV'den istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanununun 5766 sayılı Kanun ile değişik 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendine göre, (II) sayılı listedeki araçlardan kayıt ve tescile tabi olup, ilk iktisabında istisna uygulananların veraset yoluyla intikalleri hariç istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabında, ilk iktisabındaki matrah esas alınarak adına kayıt ve tescil işlemi yapıldan, kayıt ve tescili tarihinde geçerli olan oran üzerinden bu tarihte ÖTV alınacağı, Kanunun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendi çerçevesinde istisnadan yararlananlar tarafından, bu istisnadan yararlanılarak iktisap edilen kayıt ve tescile tabi araçların 5 yıldan fazla kullanılarak elden çıkarılması durumunda bu hükmün uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Konuyla ilgili açıklamalara 1 Seri No.lu Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliğinin (7.2.1.2) bölümünde yer verilmiştir.

Buna göre, (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi araçlardan 87.03 (motor silindir hacmi 1600 cm³'ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2800 cm³'ü aşanlar hariç) ve 87.11 tarife pozisyonlarında yer alan araçlara bizzat kullanılmak amacıyla sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malul ve engelliler tarafından ilk iktisabı ÖTV'den istisna edilmiş olup, bu durumda sakatlık derecesinin % 90 ve üzerinde olması şartı aranılmamaktadır. Söz konusu araçların sakatlık derecesi % 90'ın altında olan malul ve engelliler tarafından ilk iktisabında ÖTV istisnasından faydalanılabilmesi için, "H" sınıfı sürücü belgesine sahip olma ve araçta sakatlığa uygun özel tertibat yaptırma şartları aranılmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026